

Moesgård d. 31. oktober 2014

Til Kulturdvalget

Vedr. marinarkæologi og sportsdykkere

Vi har på Moesgaard Museum fulgt debatten om sportsdykkeres involvering i marinarkæologi, og har erfaret, at Marinearkæologisk Gruppe ved Hans Dal, har fået foretræde for Kulturdvalget d. 27. november 2014.

Moesgaard Museum er et af fem museer, der varetager marinarkæologien i Danmark, og vi vil i den forbindelse gerne komme med nogle opklarende oplysninger, som vi mener, er væsentlige for debatten.

Vi er grundlæggende glade for, at der kommer fokus på marinarkæologien, og vi er enige i, at der er et meget betydeligt problem omkring nedbrydningen af kulturarven under vand.

Set fra vores institution kan vi imidlertid ikke genkende det billede, der tegnes omkring forholdet mellem sportsdykkerne og museerne. Vi har et velfungerende samarbejde, som vi værdsætter, og det er vores indtryk, at det er gensidigt. Sportsdykkere deltager både på vores undervandsudgravninger og indrapporterer fund fra egne, rekreative dykninger. Dette gøres efter en grundlæggende oplæring, som Moesgård Museum står for.

Det er således vores erfaring, at man inden for den nuværende lovgivning kan etablere et velfungerende samarbejde, der inddrager sportsdykkerne på ansvarlig vis.

Det er til gengæld vigtigt for museet, at undersøgelserne under vand foregår kontrolleret, og med en højere grad af kontrol end på landjorden. For det første ligger fundene under vand oftest placeret i oprindelige lag, i modsætning til på land, hvor de genstande, amatørarkæologer finder, oftest ligger i pløjejord og dermed ikke i de oprindelige lag. Beskrivelsen af de sammenhænge, som fundene indgår i under vand, er derfor afgørende for den videnskabelige værdi. For det andet er det ofte organisk materiale (træ, tak, knogle osv.), der findes på de undersøiske pladser. Disse genstande er meget udsatte for nedbrydning, når de tages op. Knogler sprækker og træ deformeres ved optørring inden for få timer. Resultatet er, at de fund, der er optaget af sportsdykkere ofte må betragtes som helt eller delvist ødelagte og må kasseres.

Moesgård Allé 15

8270 Højbjerg

Danmark

www.moesgaardmuseum.dk

Protector

Hendes Majestæt

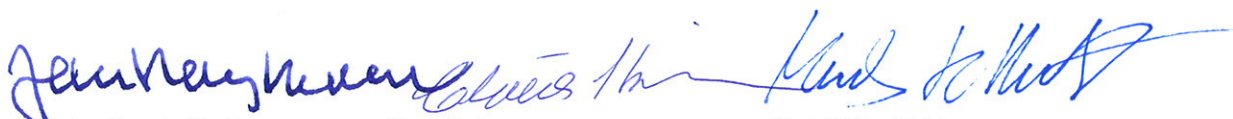
Dronning Margrethe II

Det er i debatten blevet fremført, at dykkende amatørarkæologer ikke har samme muligheder for at optage fund som eksempelvis amatørarkæologer, der går med detektor på land. Disse detektorfolk har dog heller ikke frie hænder med hensyn til optagning af fund. Det gælder eksempelvis fredede fortidsminder, hvor der ikke må foretages detektorafsøgning.

Endeligt er der et økonomisk aspekt. Diskussionen omkring marinarkæologien udspringer af, at der ikke længere er nogen form for økonomisk tilskud til at løfte den meget store opgave, det er at varetage den erosionstruede marinarkæologiske kulturarv. Da opgaven med marinarkæologien blev fordelt ud på flere museer, fulgte de midler, der tidligere havde været til området, ikke med. Opgaven er således blevet overdraget til bl.a. Moesgaard Museum uden nogen form for økonomisk kompensation, og der eksisterer ingen særlige midler til området inden for dansk kulturarvsforvaltning. I forbindelse med den internationale evaluering af marinarkæologien i Danmark i 2013 blev den manglende basis-finansiering påpeget som et grundlæggende problem for sikringen af kulturarven under vand. Området er således genstand for en meget hård prioritering.

Vi er glade for samarbejdet med sportsdykkerne og den interesse, de viser for kulturarven. Vi mener ikke, at en ophævelse af restriktioner på indgreb i kulturarven under vand vil virke positivt ind på samarbejdet. Det er i den forbindelse vigtigt at være opmærksom på, at selve dykningen kun er en mindre del af udgifterne forbundet med marinarkæologien. Konserveringen af fundene er ofte en væsentligt større post, og hertil kommer efterfølgende klimastyret magasinering og registrering. Det omfang, som vi kan inddrage sportsdykkerne i, er således en balance i forhold til en række afledte udgifter. Uanset spørgsmålet om inddragelse af sportsdykkere, så er der for os ingen tvivl om, at udfordringen med en sikring af den undersøiske kulturarv grundlæggende også er spørgsmål om økonomisk prioritering, og at ændringer, der ikke tager højde for dette aspekt, risikerer at gøre ondt værre.

Med venlig hilsen

Jan Skamby Madsen Claus Skriver Mads Kähler Holst
Direktør Inspektør, marinarkæologi Professor, afdelingsleder

Moesgård Allé 15

8270 Højbjerg

Danmark

www.moesgaardmuseum.dk

Protector

Hendes Majestæt

Dronning Margrethe II